

AA-106

April-2023

M.Com., Sem. IV

**507 : Human Resource Management
(Marketing Management)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

1.	માનવ સંસાધન સંચાલનના કાર્યો સમજાવો.	14
	અથવા	
	(a) વ્યૂહાત્મક માનવ સંસાધન સંચાલનના તબક્કાઓ સમજાવો.	7
	(b) આંતરરાષ્ટ્રીય માનવ સંસાધન સંચાલન સામેના પડકારો સમજાવો.	7
2.	(a) કાર્ય રચના એટલે શું ? કાર્ય રચનાને અસર કરતા પરિબલો સમજાવો.	7
	(b) માનવ સંસાધન આયોજનના લક્ષણો સમજાવો.	7
	અથવા	
	(a) કાર્ય વિશ્લેષણના તબક્કાઓ સમજાવો.	7
	(b) કારકિર્દી આયોજનના તબક્કાઓ સમજાવો.	7
3.	(a) કામગીરી મૂલ્યાંકન એટલે શું ? કામગીરી મૂલ્યાંકનની પદ્ધતિઓ સમજાવો.	7
	(b) કર્મચારી સુરક્ષા એટલે શું ? કર્મચારી સુરક્ષા માપનની જરૂરિયાત સમજાવો.	7
	અથવા	
	વેતન વહીવટને અસર કરતા પરિબલો સમજાવો.	14
4.	(a) ઔદ્યોગિક સંબંધનો અર્થ અને ઉદ્દેશો સમજાવો.	7
	(b) સામૂહિક સોદાગીરીનો અર્થ અને તેની પ્રક્રિયા સમજાવો.	7
	અથવા	
	ઔદ્યોગિક ઝઘડાનો અર્થ સમજાવો અને ઔદ્યોગિક ઝઘડાના કારણો સમજાવો.	14

5. Multiple Choice Questions :

- (1) ચોક્કસ કાર્યનો અભ્યાસ કરી તેની માહિતી એકત્રિત કરવાની પ્રક્રિયા એટલે _____.
- (A) કાર્ય વર્ણન (B) કાર્ય સમૃદ્ધિકરણ
(C) કાર્ય વિશ્લેષણ (D) કાર્ય વિસ્તૃતીકરણ
- (2) વ્યૂહાત્મક માનવ સંસાધન સંચાલનમાં બજારમાં સ્પર્ધાત્મક લાભો _____ દ્વારા મેળવવાનો હેતુ હોય છે.
- (A) કિંમત (B) પેદાશ
(C) કર્મચારીઓ (D) પ્રક્રિયા
- (3) માનવ સંસાધન આયોજનમાં નીચેના પૈકી કઈ બાબત સંકળાયેલી છે ?
- (A) માનવ સંસાધન પ્રાપ્તિ (B) માનવ સંસાધનને તાલીમ
(C) માનવ સંસાધન આધારણ (D) માનવ સંસાધન વિકાસ
- (4) કાર્ય સમૃદ્ધિકરણ સાથે નીચેના પૈકી કઈ બાબત સંકળાયેલી નથી ?
- (A) કાર્યને પડકાર સમાન બનાવવું (B) કાર્યને પ્રેરણાત્મક બનાવવું
(C) કાર્યને આકર્ષક બનાવવું (D) કાર્યને જવાબદારીવાળું બનાવવું
- (5) સામાજિકીકરણની પ્રક્રિયામાં નીચેના પૈકી કોનો સમાવેશ થતો નથી ?
- (A) મૂલ્યો (B) સંસ્કારો
(C) રિવાજો (D) વર્તન
- (6) તાલીમની જરૂરિયાતના મૂલ્યાંકન માટે કઈ પદ્ધતિ યોગ્ય નથી ?
- (A) વ્યવસ્થાતંત્રીય વિશ્લેષણ (B) વિભાગીય વિશ્લેષણ
(C) પર્યાવરણીય વિશ્લેષણ (D) કાર્ય વિશ્લેષણ
- (7) નીચેનામાંથી કઈ કારકિર્દી આયોજનની સમસ્યા નથી ?
- (A) બેવડી કારકિર્દીવાળું કુટુંબ (B) નીચી સપાટીવાળી કારકિર્દી
(C) કર્મચારીની સ્થિર જરૂરિયાત (D) પૂર્વગ્રહ
- (8) કાર્ય મૂલ્યાંકનની અસરકારકતા વધારવા માટે કયા માપદંડનો ઉપયોગ થતો નથી ?
- (A) તાલીમ આપવી (B) પગાર માળખું સમઆયોજિત કરવું
(C) નીતિ-નિયમો (D) કાર્ય વિગતની સ્પષ્ટતા
- (9) કયો વિકલ્પ એ કર્મચારી સુરક્ષા પૂરી પાડવાના ઉદ્દેશ્યને અનુસરતો નથી ?
- (A) પડતર બચત (B) અકસ્માત નિવારણ
(C) બગાડમાં ઘટાડો (D) વધુ સારા ઔદ્યોગિક સંબંધો

- (10) નીચેના પૈકી કર્મચારી કલ્યાણ સુવિધા માટે કોણ જવાબદાર નથી ?
(A) વ્યાપારી સંગઠનો (B) કેન્દ્ર સરકાર
(C) સમાજ (D) નિયોજકો
- (11) નીચે આપેલ વિકલ્પ પૈકી કાર્ય ફેરબદલ માટે કયો વિકલ્પ લાગુ પડતો નથી ?
(A) તે કંટાળાને દૂર કરે છે. (B) તે વ્યવસ્થાતંત્રની જરૂરિયાત છે.
(C) તે ખોટી ભરતીનું પરિણામ છે. (D) તે આયોજિત પ્રવૃત્તિ છે.
- (12) ઔદ્યોગિક સંબંધોના કાર્યક્ષેત્રમાં નીચેના પૈકી કોનો સમાવેશ થતો નથી ?
(A) ઔદ્યોગિક શિસ્ત (B) ઉત્પાદકતા વધારવી
(C) વેતન વધારો (D) કામદાર જુસ્સો
- (13) ઔદ્યોગિક ન્યાયપંચના કાર્યક્ષેત્રમાં નીચેના પૈકી કઈ તકરારનો સમાવેશ થતો નથી ?
(A) કામના કલાકો (B) વેતન ચુકવણી
(C) બઢતી અને બઢલી (D) બોનસ નફા ભાગ
- (14) કર્મચારી કચવાટ નિવારણ પછી ઔદ્યોગિક એકમમાં કઈ પરિસ્થિતિ સર્જાય ?
(A) ઔદ્યોગિક ઝઘડા (B) કામદારોની બઢલી
(C) ઔદ્યોગિક શાંતિ (D) કામદારોનો અપકર્ષ

Seat No. : 10965

AA-106

April-2023

M.Com., Sem. IV

**507 : Human Resource Management
(Marketing Management)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Note : All questions are compulsory.

1. Explain functions of H.R.M. 14
- OR**
- (a) Explain steps in Strategic HRM. 7
- (b) Explain challenges faced by International Human Resource Management (IHRM). 7
2. (a) What is job design ? Explain factors affecting job design. 7
- (b) Explain characteristics of H.R. Planning. 7
- OR**
- (a) Explain stages of Job Analysis. 7
- (b) Explain stages of Career Planning. 7
3. (a) What is Performance Evaluation ? Explain methods of Performance Evaluation. 7
- (b) Give meaning of Employee Safety and explain need for Employee Safety measure. 7
- OR**
- Explain factors influencing wages administration. 14
4. (a) Give meaning of Industrial relations and explain objectives of Industrial relations. 7
- (b) What is Collective Bargaining and explain process of Collective Bargaining. 7
- OR**
- What is Industrial dispute and explain causes of Industrial dispute. 14

5. Multiple Choice Questions :

14

(1) The process of studying and collecting information relating to a specific job is called as _____.

- (A) Job specification
- (B) Job enrichment
- (C) Job analysis
- (D) Job enlargement

(2) Strategic Human Resource Management aims to achieve competitive advantage in market through

- (A) Price
- (B) Product
- (C) People
- (D) Process

(3) Which matter is connected with Human Resource Planning ?

- (A) Acquisition of H.R.
- (B) Training of H.R.
- (C) Forecasting of H.R.
- (D) Development of H.R.

(4) Which matter is not connected with Job enrichment ?

- (A) To make the job challenging
- (B) To make the job motivational
- (C) To make the job decorative
- (D) To make the job responsible

(5) Which is not included in the process of socialization ?

- (A) Values
- (B) Culture
- (C) Customs
- (D) Behaviour

- (6) Which method is not appropriate to evaluate the need of training ?
- (A) Organizational analysis
 - (B) Departmental analysis
 - (C) Environmental analysis
 - (D) Job analysis
- (7) From the following which is not a problem of career planning ?
- (A) Dual career family
 - (B) Low level career
 - (C) Stable need of employee
 - (D) Prejudice
- (8) Which measure is not used to enhance the effectiveness of Job evaluation ?
- (A) Providing Training
 - (B) Adjust Salary Structure
 - (C) Rules and Regulations
 - (D) Clarity of Job Centres
- (9) Which option does not follow an aim of providing employee safety ?
- (A) Cost prevention
 - (B) Accident avoidance
 - (C) Decrease wastage & spoilage
 - (D) Better Industrial relations
- (10) Who is not responsible for employee welfare facilities ?
- (A) Trade Union
 - (B) Central Government
 - (C) Society
 - (D) Employers

- (11) Which is not correct in context of job rotation ?
- (A) It eliminates boredom.
 - (B) It is need of organisation.
 - (C) It is result of wrong placement.
 - (D) It is policy matter.
- (12) From the following which is not included in the scope of Industrial Relation ?
- (A) Industrial discipline
 - (B) To increase productivity
 - (C) To increase wages
 - (D) Worker's morale
- (13) Which dispute is not included in the scope of Industrial Tribunal ?
- (A) Working hours
 - (B) Payment of wages
 - (C) Promotion & transfer
 - (D) Bonus-Profit sharing
- (14) After solving grievances of an employee which situation arises in an industrial unit ?
- (A) Industrial disputes
 - (B) Employee transfer
 - (C) Industrial peace
 - (D) Employee demotion